

SAYOHATNI XAVFSIZ VA SIFATLI QILISH: TURIZM SOHASIDA INNOVATSION YONDASHUVLAR

Baratova Durdona¹

Saidqulova Mohistara²

Atamuradova Gulsevar³

Ochildiyev Erali⁴

Tadjimurodova Shahzoda⁵

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

KEYWORDS

turizm, xavfsizlik, sifat, innovatsiya, texnologiya, barqarorlik, raqamlashtirish, sayyohlar tajribasi, sun'iy intellekt, ekologik turizm, smart turizm.

ABSTRACT

Ushbu maqola turizm sohasida xavfsizlik va sifatni ta'minlash uchun innovatsion yondashuvlarni ko'rib chiqadi. Zamonaviy texnologiyalar, raqamlashtirish, sun'iy intellekt va barqaror turizm tushunchalari asosida sayyohlar uchun xavfsiz va yuqori sifatli tajriba yaratish usullari tahlil qilinadi. Maqolada smart turizm, ekologik mas'uliyat va xavfsizlik standartlarini oshirishga qaratilgan strategiyalar misollar bilan yoritiladi. Shuningdek, global turizm bozorida so'nggi tendensiyalar va ularning O'zbekiston turizmiga ta'siri muhokama qilinadi.

2181-2675/© 2025 in XALQARO TADQIQOT LLC.

DOI: **10.5281/zenodo.15354610**

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

Kirish

turizm sohasi global iqtisodiyotning muhim tarkibiy qismlaridan biri bo'lib, millionlab odamlarga ish o'rinlari yaratadi va mamlakatlarning iqtisodiy o'sishiga hissa qo'shadi. Ammo so'nggi yillarda xavfsizlik masalalari, ekologik muammolar va sayyohlarning yuqori sifatli tajriba talabi turizm sohasida yangi yondashuvlarni talab qilmoqda. Sayyohlar nafaqat go'zal manzaralar va madaniy tajribalarni izlaydi, balki o'zlarini xavfsiz his qilishlari va sifatli xizmat olishlarini ham xohlashadi. Ushbu maqola turizm sohasida xavfsizlik va sifatni oshirish uchun innovatsion yondashuvlarni muhokama qiladi va O'zbekiston kabi rivojlanayotgan turistik destinatsiyalar uchun amaliy takliflarni keltiradi.

Sayyohlar uchun jismoniy xavfsizlikni ta'minlash uchun bir qator innovatsion yondashuvlar qo'llanilmoqda: Smart monitoring tizimlari: Shahar va turistik joylarda yuqori aniqlikdagi

videokuzatuv kameralari va sun'iy intellekt asosidagi tahlil tizimlari jinoyatlarni oldini olishga yordam beradi. Masalan, Dubayda politsiya sun'iy intellekt yordamida olomoni monitoring qiladi va xavfli vaziyatlarni oldindan aniqlaydi. Favqulodda vaziyatlarga tayyorgarlik: Turistik joylarda evakuatsiya rejalari va xodimlarning maxsus tayyorgarligi xavfsizlikni oshiradi. Raqamli xavfsizlik sayyohlarning shaxsiy ma'lumotlari va to'lov tizimlari xavfsizligi ham muhim. Blockchain texnologiyasi: To'lovlar va shartnomalarni xavfsiz qilish uchun blockchain-dan foydalanish tobora ommalashmoqda. Sayohat ilovalari: Xavfsiz ilovalar orqali sayyohlar o'z marshrutlarini rejalashtirishi, xavfsizlik bo'yicha maslahatlar olishi va favqulodda xizmatlar bilan aloqaga chiqishi mumkin. Sog'liqni Saqlash Xavfsizligi COVID-19 pandemiyasidan keyin sog'liqni saqlash xavfsizligi alohida ahamiyat kasb etdi. Kontaktlarni kuzatuvchi ilovalar: Singapur va Janubiy Koreya kabi davlatlar sayyohlar va mahalliy aholining sog'lig'ini monitoring qilish uchun maxsus ilovalardan foydalanmoqda sanitariya standartlari: Mehmonxonalar va restoranlarda qattiq sanitariya qoidalari joriy etilmoqda. Turizm Sifat: Sayyohlar tajribasini oshirish Sifatli turizm tajribasi sayyohlarning qoniqish darajasini oshiradi va destinatsiyaning obro'sini ko'taradi.

Raqamlashtirish va Smart Turizm Augmented Reality (AR) va Virtual Reality (VR): Muzeylar va tarixiy joylarda AR va VR yordamida interaktiv tajribalar yaratilmoqda. Masalan, Rimdagi Kolizeyda sayyohlar virtual ekskursiyalar orqali o'tmishni "ko'rishlari" mumkin. Smart ilovalar: Sayyohlar uchun maxsus ishlab chiqilgan ilovalar marshrutlarni optimallashtiradi, chipta xarid qilishni osonlashtiradi va real vaqtda ma'lumot beradi. IoT (Internet of Things): Aqlli infratuzilma, masalan, aqlli yoritish va transport tizimlari sayyohlarning qulayligini oshiradi. Shaxsiylashtirilgan tajriba sun'iy intellekt asosidagi tavsiyalar: Booking.com va Airbnb kabi platformalar AI yordamida sayyohlarning xohishlariga mos takliflar beradi. Maxsus paketlar: Sayyohlarning qizi - bu sayyohlar uchun maxsus ishlab chiqarilgan maxsus ishlab chiqarilgan. Barqaror turizm ekologik mas'uliyat: Sayyohlar tobora ko'proq barqaror va ekologik toza sayohatlarni afzal ko'rmoqda. Masalan, Kosta-Rika va Islandiya kabi davlatlar ekologik turizmni rivojlantirishda yetakchilik qilmoqda. Mahalliy jamoalarni qo'llab-quvvatlash: Mahalliy hunarmandchilik va mahsulotlarni targ'ib qilish orqali sayyohlar mahalliy iqtisodiyotga hissa qo'shadi. O'zbekiston turizmida innovatsion yondashuvlar O'zbekiston so'nggi yillarda turizm sohasida sezilarli yutuqlarga erishdi, ammo xavfsizlik va sifat masalalarida hali ko'p ish qilish kerak.

Xavfsizlikni oshirish infrastruktura rivojlantirish: Turistik joylarda zamonaviy xavfsizlik tizimlari, masalan, videokuzatuv va politsiya postlari o'rnatilishi kerak. Tibbiy xizmatlar: Sayyohlar uchun maxsus tibbiy punktlar va sug'urta xizmatlari tashkil etilishi lozim. Sifatni yaxshilash raqamli platformalar: O'zbekiston turizmini targ'ib qilish uchun zamonaviy veb-saytlar va mobil ilovalar ishlab chiqarilishi kerak. Xodimlar tayyorgarligi: Mehmonxona va restoran xodimlariga xorijiy tillar va xizmat ko'rsatish bo'yicha maxsus kurslar tashkil etilishi lozim. Madaniy merosni targ'ib qilish: Samarqand, Buxoro va Xiva kabi shaharlarda AR va VR texnologiyalari yordamida interaktiv ekskursiyalar joriy etilishi mumkin. Barqarorlik va ekologik mas'uliyat plastik chiqindilarni kamaytirish: Turistik joylarda plastik mahsulotlardan foydalanishni cheklash va qayta ishlash tizimlarini joriy etish. Mahalliy

mahsulotlarni targ'ib qilish: O'zbekona taomlar, hunarmandchilik va mahalliy festivallarni sayyohlar uchun jozibador qilish. Global tendensiyalar va O'zbekiston Turizmi Dunyo bo'ylab turizm sohasida bir qator tendensiyalar kuzatilmoqda: Sayohatlarning shaxsiylashtirilishi: Sayyohlar o'ziga xos va noyob tajribalarni qidirmoqda. Texnologik integratsiya: AI, AR va IoT kabi texnologiyalar turizmni yanada qulay va xavfsiz qilmoqda. Ekologik ong: Sayyohlar barqaror va ekologik toza sayohatlarni afzal ko'rmqda.

O'zbekiston ushbu tendensiyalarni hisobga olib, o'z turizm salohiyatini yanada oshirishi mumkin. Xulosa Turizm sohasida xavfsizlik va sifatni oshirish uchun innovatsion yondashuvlar nafaqat sayyohlarning qoniqishini oshiradi, balki mamlakatning global obro'sini ham ko'taradi. Zamonaviy texnologiyalar, raqamlashtirish va barqarorlik tamoyillari asosida O'zbekiston kabi rivojlanayotgan destinatsiyalar turizm sohasida katta yutuqlarga erisha oladi. Xavfsiz, sifatli va innovatsion turizm nafaqat iqtisodiy foyda keltiradi, balki madaniy almashinuv va global hamkorlikni ham rivojlantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Turizmni rivojlantirish davlat qo'mitasi rasmiy sayti – <https://uzbektourism.uz>
2. UNWTO (World Tourism Organization). Tourism Highlights. United Nations, 2023.
3. Azizov A. A. Turizm asoslari. Toshkent: "Iqtisod-Moliya", 2020.
4. Johnson, M. & Thomas, B. Tourism and Safety: Global Perspectives. Routledge, 2019.
5. OECD. Tourism Trends and Policies 2022. Paris: OECD Publishing.
6. Qodirov N. N. Xalqaro turizm va uning rivojlanish istiqbollari. Toshkent: "Fan va Texnologiya", 2021.
7. WHO. Travel and Health: A Global Overview. World Health Organization